

Suomen Rehtorit ry
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki
www.surefire.fi

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Asia: HE 241/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Viite: Lausuntopyyntö 2.2.2021

Suomen Rehtorit ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi.

Hallituksen esityksen mukaan opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut siirtyvät kunnista hyvinvointialueille. Suomen Rehtorit ry ei kannata hallituksen esitystä.

Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluiden siirto vaikeuttaa opiskeluhuollon johtamista ja rehtoreiden työtä, heikentää ennaltaehkäisevän opiskeluhuollon toteutumista ja ongelmien varhaista tunnistamista sekä moniammatillista yhteistyötä. Nykyisellään pedagoginen asiantuntemus ja opettajien sekä muiden ammattihenkilöiden monialainen yhteistyö tuen tarpeen havaitsemisessa, arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa on tärkeää. ”Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona” (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014). Painopiste on edellä esitetyn lailla säilytettävä ennaltaehkäisevässä työssä sekä yhteisöllisessä oppilashuollossa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaan ”oppiminen ja koulunkäynnin tuki sekä oppilashuolto muodostavat kokonaisuuden”. Hallituksen esitys vaarantaa tämän toteutumisen.

Kuraattori- ja psykologipalveluilla on merkittävä rooli myös äkillisissä koulujen ja oppilaitosten kriiseissä ja uhka- sekä vaaratilanteissa. Oppilashuollon palveluiden järjestäminen ja saatavuus, toteuttamisessa tarvittava yhteistyö ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako hankaloituu. Tällaisissa tilanteissa palveluiden saatavuus tulee olla taattu, viipymättä koulujen ja oppilaitosten käytettävissä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on valmistellut yhteistyössä oikeusministeriön, sisäministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa toimenpideohjelman kiusaamisen, väkivallan sekä häirinnän ehkäisemiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa. Tämän vastikään tammikuussa 2021 julkaistun merkittävän toimenpideohjelman tavoitteet osoittavat, että oppilashuolto on keskeinen osa koulujen ja oppilaitosten arkea: puuttuminen oikea-aikaisesti kiusaamiseen, turvallisen oppimisympäristön turvaaminen kaikille kouluissa ja oppilaitoksissa toimiville, kouluyhteisön hyvinvoinnin vahvistaminen, kiusaamisen vastainen työ ja nuorisojengien syntyminen ehkäisy. Edellä mainittuja tavoitteita ei voi lähteä toteuttamaan koulusta tai oppilaitoksesta irrallisena.

Hallituksen esitys ei lisää kouluille ja oppilaitoksille opiskelijahuollon resursseja eikä ratkaise esityksessä esiin nostettuja opiskeluhuollon haasteita. ”Opiskeluhuoltosuunnitelmassa esitetään arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi” (Lukion opetussuunnitelman perusteet, 2019). Suomen Rehtorit ry toteaa, ettei hallituksen esityksessä ole ratkaistu, miten edellä mainittu opiskeluhuollon kokonaistarve kussakin koulussa ja oppilaitoksessa kyetään määrittämään, koska hyvinvointialueilla ei tunneta koulujen ja oppilaitosten tarpeita.

”Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa oppilashuollosta on tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Oppilashuolto liittyy läheisesti koulun kasvatus- ja opetustehtävään. Oppilashuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.” (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014.) Hallituksen esityksen mukaan oppilashuollon palvelut eivät ole koulun toimintaa. Tällöin koulu ei voi olla vastuussa oppilaista heidän käyttäessään oppilashuollon palveluita. Suomen Rehtorit ry kyseenalaistaa, miten hallituksen esityksessä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus esitettäessä palveluiden siirtoa nykyisin lähipalveluna tarjottavan palvelun siirtyessä hyvinvointialueille.

Lopuksi Suomen Rehtorit ry esittää huolensa koulun ja oppilaitoksen opiskeluhuollon kokonaisuuteen liittyvistä johtamisen haasteista, psykologi- ja kuraattoripalveluiden käytettävyyden heikkenemisestä, koulujen ja oppilaitosten käytettävissä olevien kuraattori- ja psykologipalveluiden resursseista ja monialaisen ja moniammatillisen yhteistyön pirstaloitumisesta.

Suomen Rehtorit ry näkee, että oppilaan ja opiskelijan saamien palveluiden tulee olla helposti saatavilla ilman monimutkaista byrokratiaa.

Antti Ikonen
puheenjohtaja
Suomen Rehtorit ry